

Oglas, pripovijeda jedan
članak i računaju se na temelju
običnog činika ili po dogovoru.

Novič za predhodnja, očlane, red-
atelja se napotnicom ili poloz-
nicom pošt. Stedionice u Beču
na administraciju lista u Puli.

Kod narudbe valja točno oz-
načiti ime, prezime i najbliže
poštu predhodnjika.

Tko list na vrijeme ne primi,
seka to javi odpravnici u
otvorenom pismu, u koj se
ispisati posturina, ako se izvana
napiše: "Reklamacija".

Čekovnog racuna br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu mala stvar, u neologa sve potvar". Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stipe Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmphotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Izlazi svakog utorka i petka
o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju;
nepotpisani netiskaju, a ne-
frankirani neprimaju.

Predplatna za poštarskom stoj: 12 K u obče, 6 K za sejake, 1 na godinu
ili K 6—, odn. 3— na
pol godine.

Livan cacevina nije potvrđena.

Pojedini broj stoji 10 K, koli u
Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici
Gliničke br. 5 te prima stranke
osim nedjelje i sreća svaki dan
od 11—12 sati prije podne.

Sjećajte se
Družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru

Pozor izbornici!

Čujemo da su odlučene već sek-
cije, kako će se u pojedinim občinam
izabirati fiduciare za petu kuriju.
Nemožemo ih objaviti još danas, jer
ih neznamo, ili barem nepouzdano.

Međutim treba da svaki pazi,
kad je občina objavila, da je izložena
listina pete kurije i neka pregleda
te listine i u 8 dana najdalje reklamira
što bi našao krivo. Reklam se
podnosi na občinu za kapitanat.

Dokaz, da si prošao 24. godine
daje župni ured (plovjanja) bez
troška.

Grob u Materadi.

Između, Poreča, Buja i Umaga u
Istri, leži občina Materada pridružena
mjestnoj občini grada Umaga, koji
je danas potalijančen. Ali, je negda
bio hrvatski, "Humak" to jest mali
hum ili brieg nad more. Latinski se
od toga i današ pise „Humacum“.

Kada su g. 1890. brojili puk,
zapisali su, da od 825 duša občine
Materade, 816 njih govori među
sobom talijanski, a samo 7 slovenski.

Naproti tomu župni ured potvrdio
je ovih dana pod broj 110 i pod
pečat i ponudjenom prigonom župni-
kovom: da u Materadi, kad su pos-
ljednji put brojili narod, jedna jedina
obitelj služila se je talijanskim je-

zikom u svojoj kući, a od onda služe
se četiri, da narod u Materadi u
svojih obiteljih govori jedan starinski
diјalekt hrvatskoga jezika, koji zove
„slavinski“, da se od pamijevka u
toj župi ili plovjanji uči rieč Božju
u hrvatskom jeziku, da narod Boga
molit u hrvatskom jeziku, da su u
crkvi uz latinske i stare hrvatske
crkvene knjige, da se još sada ima
u crkvi i izvan crkve glagolskih, to
jest, staro-hrvatskih napisâ,

Proti tim istinam, kod zadnjega
popisa puka unesli su u knjige, da
je Talijana 816, a Slovenaca samo 7.

Na temelju takovoga popisa do-
bila je Materada zadnjih godina čisto
talijansku školu, na mjesto da po-
duka iz početka bude hrvatska, a da
se odraslija djeca na temelju svoga
narodnog jezika u viših godinah
škole uče onda također talijanski,
što im do istine rabi kad idu u Buje
u Humak i u druga talijanska ili
potalijančena mjesta.

Tako se zgadja još dosta čistome
našem piku, jer mu neima svjetlosti
nauke ni obrane od onih, koji bi ga
proti jačemu moralu braniti.

Mate Tonkela rodjen i odgojen
u Materadi, jedan od boljih posjednika
tamo, postavio je godine 1897. ka-
men spomenik na grob svoje vjerne
žene, i na taj spomenik dao je uklje-
sati malo rieci u svojem, to je hrv-
atskom ili slovinском jeziku, na
blagu uspomenu one, koja je s njim
dielila radost i žalosti života.

Ali to je bio veliki gric prema
Talijanom.

Kako bi oni trpili par naših rieci
ni u grobu tamu gdje oni zapovje-
daju!

Kako će trpiti u kaumen uklje-
sanu hrvatsku rieč, koja ostaje trajno,
kada se i živu rieci našega kneta
po gradovih porugivaju i smiju i za-
nistuju, čim više mogu.

Podlistak.

Djavolski sluga.

Napisao grof Lav Nikolajević Tolstoj. *) S rus-
koga preveo: Armin Korićić.

U staro vrijeme živio neki dobrabogat
čovjek. Mnogo je sluga u njega slu-
žilo i svi su lvalili svoga gospodara. Go-
vorili bi:

— Nema pod suncem boljeg gospo-
dara od našega. On nas dobro hrani i
odevia; dijeli nam posao prema našim
silama; ne vredja nas ni jednom rieci;
ne ižuti se na nas, — nije on kao što su
drugi gospodari, koji postupaju sa svojim
slugama kao s marvom, kazne ili bili
krivi ili ne bili, i ne priuštite mi ni jedne
lijepe rieci. Nas nam gospodar želi dobra,
čini nam dobro i govorii nam dobro. Bo-
ljega života ne možemo, ni da imamo.

Tako su sluge hvatali svoga gospodara.

*) Iz "Zbirke pukčkih priповijesti"
L. N. Tolstoja. Zadnje pukčko izdanje od go-
dice 1898.

Ali djavolu to nije bilo po volji, da sluge
sa svojim gospodarom žive dobro i u lju-
bavi, pa udje u jednoga od njih, što se
zova "Aleb". Ovomu zapovjedi, da zavede
ostale sluge. Pa kad su jednom svi sluge
opet stali, da hvale svoga gospodara, digne
se Aleb, te reče:

Zaman se lvalite, baćuske (braće),
dobrom, svoga gospodara. I djava bi se
izobolestio, kad bi ga vazda hvatali. Mi stu-
žimo svomu gospodaru dobro i činimo mu
sve po volji. Čim on sta zašeli, eto, već
smo mu i učinili; — mi pogadjamo nje-
gove misli. Pa kako da ne bude onda s
nama dobar. Ta prestanite već jedare da
sve mu hvalit, i za sve ga veličat, već
mu učiniti i štograd na Žao, pa ćeće vi-
jeti, da će vam on — kao i svi drugi
odvratiti zlo zlom josi i gore, nego i
najgori gospodari.

Drugi se sluge stanu s Alebom o tom
da prepriči, fe se oklado, s njim. Aleb
preuzme na sebe dužnost, da gospodara
izazivlje; on je to na sebe uzeo pod

Tonkeli dodje odluka od občine
Umaga od 1. juna 1897, br. 13,
da je imao vrči napis ili talijanski
ili latinski, a kada tako nije učinio,
da mora u tri dana odstraniti sa
groblja onaj grobni spomenik.

Tonkeli se je pritužio oblasti
politickoj i ova je uništila odluku ob-
čine, ali zaluđu, kad su medjutim
na silu odstranili spomenik, baciv
ga pred groblje. Nekoliko vremena
zatim pogana je ruka razbila kamen
u kojem je bila ukljesana uspomena
jednog čovjeka svojemu vjernom za-
konu u onom jeziku, u kojem su se
za života pokojnice razgovarali, ve-
selili i žalovali.

I ta čeljad, koja tako čini, hvali
se, da ima za sobom dvie tisuće go-
dina uljudbe i nauke.

* * *

Političke oblasti, koje su uništile
onu poganu odluku občine Umaga,
ovako su obrazložile ono uništenje:

Po cesarskih dvorskih odlukah
od 23. augusta i 13. septembra 1784.
i od 12. augusta 1788. slobodno je
prijateljem i rođakom jednoga po-
kojnika, da mu na groblju postave
spomen ljuhavi i slovanja.

Oni to mogu učiniti svakim na-
činom, dok se neograbe proti javnoj
zdravstvenosti ili proti dobrim obi-
čajem.

Po onih dvorskih odlukah nije
zabranjeno postaviti na spomenik
napis u budi kojem jeziku.

A zakratiti Tonkeli napis u hrv-
atskom jeziku, koj se govori u Istri
i u onoj občini, io je proti temeljnom
državnom zakonu od 21. decembra
1867. broj 142, članak XIX.

Tako je sudilo kotarsko pogla-
varstvo, tako je potvrdilo namještje-
ničto u Trstu, tako je potvrdilo
ministarstvo nutrijnog poslova u Beču.

I sve to još nije bilo dosta „mu-
nicipiu“ od Umaga. Oni su se utekli

uvjetom, da, kad mu nebi pošlo za rukom,
da gospodara razjedi, — izgubi svoju
svetčanu odoru: a uspije li mu, tad će
mu ostali sluge morati da daju svoja
svetčana odjeća. Osim toga, morali su
obećati Alebu, da će ga — bude li ga
gospodar bacio u okove — braniti
dannim gospodara izazivati, dražiti.

Aleb je bio čuvan ovčjih stada, on
je nadzirao skupe ovce, namjenjene za
dragočenog ovna: u taj tren, dok je ovaj
odjeljen od ostalih ovaca stajao na strani,
raztjerja djavolji sluga — rek bi s ne-
pažje — sve ovce, i opet nisu mogli go-
stovi da razlikuju, koji je to dražoceni
ovan. Tad će gospodar Alebu:

— Alebe, prijasko dragi, nastoj. da
mi uhvatiš krasnoga mogu ovna sa zavo-
jilim rogovljem i podrž mi ga.

Kad je to gospodar dorekao, zaleti se

proti svim onim odlukam na vrhovni
upravni sud u Beču.

Razprava o tom bila je dne 10.
ovog mjeseca. Občina Umag doživila
je sramotu da je njezina pritužba
zavrsena i občina osuđena da plati
Tonkeli sto kruna troška one razprave.

Bečke novine, pisane njemačkim
jezikom i čitane po svoj Austriji i
preko nje, donese su izvješće ob
onoj razpravi držanoj pri vrhovnom
upravnom sudu obširnije i detaljnije
tiskano, nego li obično čine.

To je dobitak za našu stvar u
Istri. Tako je svjet dobio jedan do-
kaz više o tom, kako se nam do-
gadja u zemlji našoj posvećenoj prah-
moni tolikih otaca naših, otopljenom
znojem lica tolikoga hrvatskoga puka
po Istri.

I još se nadje kukavica i malo-
dušnih, koji misle, da može biti do-
govora i bratimstva sa Talijanima, dok
nam tako čine; još ima na žalost
i u vladinih krugovih ljudi, koji nas
i naše pravke drže za prenapete i
nepristupne za sporazumak sa tal-
janskim strankom!

Mate Tonkela danas je čovjek,
kojega po imenu treba da pozna
ciela Istra.

On, premda ne bogat, nije žadio
truda ni troška dok nije izvođio
pravo svoje i svojega naroda.

Da i bude občina osuđena platiti
mu troške, nikad mu neće biti posre-
naplaćeni svi trudi, sve danzube, svi
izdatci što jih je učinio do ove ko-
načne odluke upravnoga suda.

A ti troškovi još bi bili mnogo
veći, da njegovi zastupnici nisu gled-
ali na obraz svoj i narodni, i da
nisi radili mnogo, a pitali prema
svojem trudu i poslu kada malo, kada
nista!

Narod pozna te ljudi, da jih i
neimenujemo. Slava svim, koji su
oprinesli tomu, da je istarski sirotac

— I drugi su ovnovi ljevi — reci
će on, — al ovome, sa zavojitim ro-
zovima nema prema i taj mi je drazi
očnjeg mog vida.

Stalo se preplašilo ljudi, pa magne u
stran tako, te gostovi nisu mogli da vide
dragocjenog ovna: u taj tren, dok je ovaj
odjeljen od ostalih ovaca stajao na strani,
raztjerja djavolji sluga — rek bi s ne-
pažje — sve ovce, i opet nisu mogli go-
stovi da razlikuju, koji je to dražoceni
ovan. Tad će gospodar Alebu:

— Alebe, prijasko dragi, nastoj. da
mi uhvatiš krasnoga mogu ovna sa zavo-
jilim rogovljem i podrž mi ga.

Kad je to gospodar dorekao, zaleti se

opet došao do svojega prava i da je veliki krug još drugoga sveta doznao, kako talijanske občine postupaju sa hrvatskim i slobovinskim narodom, koj je na silu na nje privezan — ali samo do volje Božje, a ne dalje!

XXVII. Glavna skupština

"Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" obdržavana dne 4. oktobra 1900.

U uređeni sat sakupio se je u "Narodnom Domu" dostatan broj članova, te je predsjednik otvorio skupštinu slijedećim nagovorom:

I.

Pozdrav predsjedniku.

Slavna skupština!

Poštovana gospodo!

Priznata je istina, da čovjek osamljen, bježeći društvo, postaje sebičnjak, ograničujući se samo na takav rad, koji njemu samomu koristi. Takav član hrvatskog društva nemože izvaditi plemenita poduzeća, jer mu česta uzmanjka sile i za najobičnije poslove; dočim društva, kao rieke u koje utiču mnogi pritoci, radi svoje jakosti, mogu krijeptati i pojedinca i cijeli narod. Koli pojedincem, toli i cijelim narodom prirođena je težnja za znanjem, osobito dan danas, gdje sve ide za tim, da u prosvjeti prekos drugega. Tek oni narodi mogli su se podignuti do slobode, koje je obasjalo svjetlo prosvjeti.

Poštovana gospodo! I mi smo članovi društva, komu je svrha, da promiče prosvjetu u našem narodu naime, da podponaže siromašnu našu učenicu se mladež. Na inladjih svjet ostaje, i oni su zalog sretnje budućnosti svoga naroda. Hoćemo li i mi, da se oslonimo na svoje mladje, valja nam nastojati, da se mladež oboruža znanjem, čvrstim značajem, žarkim domoljubljem i postenom dušom. To je i svrha naše "Bratovšćine" i želja svih rođuljuba hrvatskih. Nu naš puk je siromašan, zato mu valja pomoći, da uzgoji djecu. Mladež našom pomoći odgojena, rado će se iz zahvalnosti posvetiti svomu narodu i pomoći mu do bolje budućnosti. Neki nas u tom pomognе Bog i Hrvati!

Vama poštovana gospodo, najljepše zahvaljujemo, što ste se mom pozivu odazvali, te tim pokazali, da Vam naše društvo leži na srcu. Da Bog dade, sastali se ovđe i do godine i napred zdravi u plemenitom našem nastojanju. Živili!

II.

Na poziv predsjednika pročita društveni tajnik svoje izvješće.

I z v e š Č e t a j n i k a
o djeđovanju odbora, "Bratovšćine hrvatskih ljudi u Istri" od 28. septembra 1899 do 4. oktobra 1900.

Slavna skupština!

Sa ovoga mjestu izrazio sam prošle godine svoju i Vašu želju i nadu, da će nam "Bratovšćina" ove upravne godine

Gostovi se i služe uzvikalici, u djavo je bio vanredno vesel, kad je video, kako je Aleb sve to divno udesio. Lice se gospodarevo ponirati, spusti glavu i ne reče ni reći. I gostovi i služe umukose — očekivali su, što će doći. Gospodar je još svedjer čutan, no u jedared, kada bi htio da kakav teret sa sebe, zbaciti: strese se, podigne glavu i zagleda se u nebō. Nabori mu se, na licu izravnala, blago se smiješće pogleda Aleba, i reče:

— Ej Alebe, Alebe! Tvoj ti je gospodar naložio, da me razsridi, ali moj je Gospodin, moćniji od tvoga: ti me nisi razjedio, ali ču za to ja tvoga gospoda razpaliti. Znaj dakle Alebe, da ti od mene ne približnikavka kazna — i ti si htio, da budeš slobodan i evo, ja ti dajem slobodu ovđe pred gostovima. Idi u miru i uzmi svoju svjetanu odoru.

I dobr gospodar ode s gostovima u svoju kuću. A djavo je skrpač zubima, pada sa stabla i nestane ga u dubini.

bili možda bolje sreće i da će se moći povoljiti sa boljim prihodom, nego li je to bivalo zaporedoma već nekoliko godina; ali moje i Vaše nađe neizpunje se: Ostalo je pri starom stanju, pri nekakvoj stagnaciji, koja se dade samo donekle tumaći i opravdati time, što uz "Bratovšćinu" sada postoji i druga narodna prosvjetna držtva, istog smjera, te "Bratovšćina" mora da s njima dići darežljivost dobro-tvora i rodoljuba.

Sa ovogodišnjim prihodom "Bratovšćine" nemozemo se povoljiti, dapaće modrali bismo se potuziti; a izgledao bi još kud i kamo lošiji, da nije u blagajnu unišao jedan legat ostavljen još god. 1898. Bez njega bio bi cijeli prihod iznasaо samo 762 K 20 h, jedva polovicu, koliko se je navadno izdalo u podpore. Pri podjeljivanju podpora bio je odbor obzirom na stanje blagajne skrt, ali sasvim tim bez rečenog bi legata, bio različit družveni dvaput veći od prihoda, te bi se družvena glavnica bila umanjila mjesto povećala, kako je to da sada svake godine u manjoj ili većoj mjeri bivalo. Blagotvorno djelovanje "Bratovšćine" za naš predak i prosvjetu našega naroda u Istri oslabljeno je losim prihodom upravo u doba, kad narod njezino pomoći najviše treba; radi toga gledajmo i nastojimo svaki od nas, da se njezinu materijalno stanje na bud koj način poboljša, te uzmognemo svoju plemenitu zaduću bolje vršiti i izdašnjim podporama pritići u pomoć siromašnim učenikom hrvatske narodnosti u Istri.

Od družstava i pojedinaca, koji se tako ove upravne godine sjeliše "Bratovšćine" pruži joj ruku darovnicu, vredno je ovđe spomenuti barem slijedeće:

Svećenici na sprovodu pok. Pavice ud. Jelušić u Beršetu darovaše sjeće u vrednosti od 12 K.

Hrv. Čijaonica u Kastvu mjesto vienca na odar pok. Ivana Karlavariša darovala je 20 K.

U istu svrhu darovaao je veleuč. gosp. prof. Vjek. Spinčić 20 K.

Posuđilnica u Voloskom darovala je 50 K.

Posuđilnica u Podgradu darovala je 40 K.

Posuđilnica u Kopru darovala je 50 K.

Dr. Dinko Trinajstić odyjetnik u Pazinu javio je dne 19. septembra, da je tamošnji c. kr. sud izdao zapis blagopoznog popa Antuna Pučića iz Žminja u iznosu od 2000 K; k tomu kamata 40 K 30 h, ukupno dakle 2040 K 30 h. od kojih je pomenuti dr. Trinajstić pridržao 4 K za biljegovinu a sve ostalo radio bezplatno u ime "Bratovšćine".

Medju članove temeljitelje pristupio je lekom ove upravne godine c. g. Flego Ivan svećenik iz Štrpeda, doposlav prigodom svoje mlade mise dne 19. maja 1900 iznos od 50 K.

Svinj ovđe navedenim i nenavedenim darovateljem, koji su se većom ili manjom svotom sjeliši "Bratovšćine" budi ovđe izrečena najsrdačnija hvala.

Od povjerenika "Bratovšćine" radi njihovog baš revnog sabiranje prinos, dužan je odbor ovđe napose iztaknuti i povoljiti osobito dvojicu i to gg. Rajmundu Jelušiću, župniku u Beršetu i Alberta Brozoviću nadučitelju u Vrbniku.

Cisti prihod "Bratovšćine" jest slijedeći:

- Godišnji prinosi članova 110 K 40 h.
- Darovi i oprosti čestitljana 249 K —
- Kamatni 352 K 80 h.
- Utemeljiteljni prinos 50 K —
- Legat pok. Ant. Pučića 2036 K —

Ukupno 2798 K 20 h.
bez legata 762 K 20 h.

Uslijed raspisa najčešća na podpore "Bratovšćine" prispeješi odboru u svemu 62 molbe.

U sjednici 17. aprila t. g. odluciće je odbor podporu slijedećim moliteljima:

a) Sveučilišnim djakom:

- M. A. (Poljica-Bec) 50 K
- N. F. (Boljun-Bec) 100 K
- M. N. (Premanlura-Gorica) 50 K
- D. A. (Omisalj-Zagreb) 50 K

Ukupno 250 K

b) Gimnazijalcem:

- F. A. (Omisalj-Rieka) 30 K
- B. I. (Omisalj-Rieka) 40 K
- I. I. (Punat-Rieka) 30 K
- I. R. (Trst-Rieka) 40 K
- B. N. (Punat-Rieka) 40 K
- Z. P. (Baćev-Rieka) 40 K
- F. M. (Cres-Rieka) 40 K
- K. A. (Omisalj-Rieka) 30 K
- K. F. (Valun-Rieka) 40 K
- G. I. (Srdoči-Rieka) 40 K
- F. M. (Omisalj-Rieka) 30 K
- J. A. (Sv. Lovreč-Rieka) 30 K
- F. I. (Boljun-Rieka) 30 K
- B. V. (Sušnjevica-Rieka) 40 K
- Z. V. (Veprinac-Rieka) 25 K
- M. A. (Kornić-Rieka) 20 K
- K. L. (Račice-Rieka) 30 K
- J. H. (Kastav-Rieka) 40 K
- C. J. (Jursići-Rieka) 40 K
- M. S. (Gradišće-Rieka) 40 K
- K. S. (Kramari-Rieka) 40 K
- K. L. (Medulin-Senj) 40 K
- V. D. (Kastav-Senj) 40 K
- M. N. (Baška-Ljubljana) 80 K

Ukupno 845 K

c) Djakom učiteljista u Kopru:

- F. L. (Opatija-Kopar) 30 K

d) Učenikom pripravnice u Kastvu:

- S. I. iz Sovinjaka 30 K
- P. A. iz Žminja 20 K

Ukupno 50 K

e) Učeniku delavske škole u Kastvu:

- B. L. iz Cresa 25 K

Po tom je dobilo:

- 4 sveučilišnih djaka 250 K
- 24 gimnazijalaca 845 K
- 1 učiteljski pripravnik 30 K
- 2 pripravnika za učiteljista 50 K
- 1 učenik delavske škole 25 K

Ukupno 1200 K

Od te svote otpada:

- na kvarnerske otoke 455 K
- na Liburniju 205 K
- na ostalu Istru 540 K

Ukupno 1200 K

(Konac dijeli)

Franina i Juripa.

Fr. Ma je moral je četvrtak biti toplo va Labinu.

Jur. Ca su tamo ca važgali?

Fr. Niš ne, nego su sami važgani za Italjanstvo tako, da sve bliška i gori, a on dan su imeli neku fraju, pak je jos više gorelo.

Jur. Ter da su i sijor kapitan s njimi frajali.

Fr. Pak čaj za to?

Jur. Ha, niš slahega, nekada nisu marili jako za njega.

Fr. Ja nekada, ma danas mare više nego mi.

Jur. Kako se vremena menjaju!

Fr. Aj si i ljudi!

Fr. Ma je moral je četvrtak biti toplo va Labinu.

Jur. Ca su tamo ca važgali?

Fr. Niš ne, nego su sami važgani za Italjanstvo tako, da sve bliška i gori, a on dan su imeli neku fraju, pak je jos više gorelo.

Jur. Ter da su i sijor kapitan s njimi frajali.

Fr. Pak čaj za to?

Jur. Ha, niš slahega, nekada nisu marili jako za njega.

Fr. Ja nekada, ma danas mare više nego mi.

Jur. Kako se vremena menjaju!

Fr. Aj si i ljudi!

Austr-Ugarska. Dne 13. t. m. stigao je kralj Fran Josip na svoj posjet Godol nedaleko Budimpešte, gdje će proboraviti više dana.

Ministar izvanjskih posala grof Goluchowski odputovao je dne 13. t. m. na svoje imanje Skala u Galiciju.

Bečki listovi pišu, da će ministar-predsjednik dr. Körber nakon svršenih izbora i prije sastanka carevinskog vijeća zapodjeti na novo dugovore sa češkim zastupnicima nebi ih ih nagovorio, da odustanu od obstrukcije i da glasuju na godbu između Austrije i Ugarske, koja se mora konačno sklopiti. Nu kad bi i primili Česi na vladine uvjete, kod razprave o toj nagodbi došlo bi do žestoke borbe, jer neima skoro stranke u carevinskom vijeću, koja odobrava vladine osnove gledane nagodbe, i koja bi htjela, da se i nadalje živaju Madjarom probitci austrijskih podanika.

Vlada računa, da bi njoj išli na ruku kod sklapanja nagodbe Poljaci, Niemi liberalci, Talijani i njemački ustanovjerni veleposjed, nu sve te stranke zajedno ne-satnjuju ipak većine.

Može se dalek skoro sa stalnošću uživiti, da neće ni u novom carevinskom vijeću doći do mirnog i trjezvog djelovanja, te da će mn. biti život kratkotrajjan.

Češki listovijavljaju, da su primili državnični činovnici Češke i Moravske tajni nalog od vlade da moraju kod predstojecih izbora glasovati za kandidate klerikalne stranke i da moraju raditi proti češkoj narodnoj stranci. Isti listovi tvrde, da će dobiti državni činovnici u svih austrijskih pokrajnjih posebne naptlike, kojih će se morali da drže povedom predstojeci državnih izbora.

Imenovanje zemaljskoga zastupnika dra. Vicka Ivčevića predsjednikom hrvatskoga sabora u Zadru zadovoljilo je više manje obje hrvatske stranke. Narodnu stranku moralo je to imenovanje zadovoljiti, jer je dr. Ivčević njezin član, a pravaši priznaju, da je dr. Ivčević najspoznjeni i najcestitiji član narodne stranke a uz to muž visoko naobrazen, susrelijiv i čista značaja.

Dne 11. t. m. imali su pravaši Dalmacije sastanak u Splitu, na kojem se je imalo odlučiti o kompromisu između pravaša i narodnjaka za predstojecu izbore. Čitamo u "Hrvatskoj", da je ponudjeni kompromis bio prihvaten za 37 proti 18 glasova, i da su radi toga izstupili mnogi članovi iz hrvatskog političkog društva.

Na sastanku u Mariboru zaključili su slovenski pouzdanići Stjerske jedno-glasno, da se slovenski zastupnici na carevinskom vijeću moraju obvezati, da će se zastupnici Hrvata, ove pole monarhije sastinjavati zajednički klub, i da će gojiti prijateljske odnose sa zastupnicima češkoga naroda.

U susjednoj Goričkoj pripravljaju se obje slovenske stranke na luti bratoubojnici boj, kod predstojecih izbora. Nedodje li zadnji cas između povajdene braće do sporazuma, mogli bismo tamo doživiti žalostnih i sramotnih iznenadjenja: Istarski Talijani namjeravaju postaviti svoje kandidate u svih pet izborničtva Istre — dakle i tamo, gdje neimaju absolutno izgleda, da bi mogli pobediti.

U Trstu počeli su spominjati, kao kandidate za predstojecu izbore, poznatog staroga lisnjaka Burgstaller, kojega jednako vole poštenti Talijani, Slovenci i Niemci.

Grof Dzieduszycki — jedan od prvaka poljskoga kluba, govorio je dne 10. t. m. u Stanislavovu svojim izbornikom, kojim je priznac, da se poljski klub ne može povoljiti uspijehom, premda je svijetlino vrisio svoju dužnost. Plenumenti grof morao je dodati, da je poljski klub

napram vlasti vršio svoju dužnost, ali nije ju vršio napram ostalim slavenskim strankama.

Slovenskoumu naprednomu klubu u Ljubljani prijavio je posjednik Župančić svoju kandidaturu u izbornom kotaru Rača — Kočevoje.

U nedjelju imao je česki zastopnik dr. Forži u Benešovu sastanak izbornika, kojim je položio račun o svojem djelovanju. On je kazao, da je usluga českoga naroda, što je česko pitanje došlo u prvi red cijele austrijske politike i što Česi odlučuju o sudbini nagodbe između Austrije i Ugarske.

Hrvatski sabor imao bi se sastati, kako javljaju bečkim novinam iz Zagreba, budućeg mjeseca. Osim proračuna za godinu 1901. sabor neće se podastrijeti nikakva dolnja zakonska osnova.

Srbija. Zahtjevna radikalna, da bi se obnovila razprava proti obluženim radi umišljenog atentata na razkralja Milana, da se neće s viših državnih obzira zadovoljiti, jer da bi obnovom razprave došli na vidjelo mnogi sablaznjivi dogodjaji.

Rajko Tajšić jedan od kolovoždja radi knine stranke, koji bijaše pod uplivom Milanovim na smrt odsudjen pošto bijaše već utekao iz Srbije, moli kralja Aleksandra sa Cetinju, gdje se je nastanio, za pomicavanje.

Bivši poslanik na carskom dvoru u Petrogradu, general Sava Gračić imenovan bijaše srbskim poslanikom u Carigradu.

Bugarska. Iz Sofije piše, da se vodi tamo iztraga proti predsjedniku i pojedinim članovom makedonskog odbora. Iz dosadašnje iztrage, da se je dokazalo, da taj odbor neodgovara za nijedan zločin počinjen zadnje doba u Rumunjskoj.

Macedonski odbor, da će i nadalje raditi, koliko mu budu sredstva dopuštala, za poboljšanje tužnog stanja bugarske bratre u Macedoniji.

Rusija. Imenovanjem poslanika Čarkova u Biogradu, uzpostavljeni su između Rusije i Srbije redoviti prijateljski односи. Nedavno je bio imenovan bivši srpski ministar predsjednik Stojan Novaković srbskim poslanikom u Petrogradu i tako su opet obje slavenske države u prijateljski savez stupile.

Južna Afrika. Iz Lorenzo Marquez javlja, da se tamo pripravlja bivši predsjednik Transvala g. Krüger na put u Europu, odakle mu neima povratak više u slobodnu mu domovinu. Dne 11. t. m. prošla je godina dana, što biesni rat između Engleza i Bura u južnoj Africi.

Pokrajinske:

Za izbore. Čujemo, da su sve občine po Istri dne 15. ovoga izložile listine pete kurije za izbore fiduciari. Dakle samo do uklopo 22., te jest do drugog utorka vreme je za pregled i prepis i reklame proti tim listinam. Pozor naši!

* * *

Na skupštini društva „Edinost“ u Trstu proglašen je prošlu nedjelju za kandidata pete kurije za svu Istru dr. M. Laginja, odvjetnik u Puli, do-sadašnji zastupnik četvrte kurije od zapada Istre, a kandidat za Trst proglašen je dr. Otakar Rybarž od-vjetnik u Trstu.

Jutros se sastalo u Puli mnogo odličnih rođoljuba iz Pule i okolice, da se dogovore gledje predstojećih izbora.

Odlikovanja. Službeni list bečke vlade javlja, da je Njeg. Velič. naložilo, da se izreče previsjeće priznanje g. Ivanu Mačeku u višem nadzorniku evidencijskoga ureda, kod ravnateljstva finansije u Trstu, povodom zamoljenog umirovljenja, za pje-govo mnogogodišnje, vjerno i uspješno djelovanje.

Njeg. Velič. podieljio je predsjedniku prizivnoga suda u Žadru g. dr. Adalbertu Gertscheru naslov lajnoga savjetnika.

Treći brzovlak između Beča i Trsta. Tršćanski trgovaci traže već dugo vremena, da bi se Trst bolje spojio sa Bečom, jer dosadašnja dva brzovlaka između Trsta i Beča nedostaju više današnjem prometu. Toj želji reč bi, da će se sada zadovoljiti, jer čitamo u bečkim novinama, da je južna željezničica odlučila uvesti počam od prvoga novembra t. g. treći brzovlak između Trsta i Beča. Iz Beča odlaziće će taj brzovlak daniomice u 7 sati u jutro. Put će biti kraći od dosadašnjih brzovlaka za 1½ sata i trošak će iznositi godišnje pol milijuna kruna.

„Otkriveno razdoblje u Istri“. Dodatno u članku „Naša Sloga“ d. 18./9. 1900 hr. 61. Poviest istarskih biskupija mnogo je prepletena sa povijesu oglajske patriarka i metropolita u Gorici, pošto su do god. 1752 spadale biskupije Istre pod patriarkat Ogleja (Aquilea) a od god. 1830 dobio je pravo kao metropolitá nadbiskup gorički i drži ga do dandanas. Najstarija biskupija na obalah mora jadranskog je dakkako Oglejska, gdje je jur god. 63 Sv. Hermagora, Germanus, učenik sv. apostola ustanovljen bio biskupom i njegov naslednik god. 90 Sv. Hilarij Oglejski. God. 369 bio je imenovan Sv. Valerijan, Galilus prvi nadbiskup Oglejskim. God. 557 pukao je razkol medj patriarkami u Ogleju; pravovjerni (orthodoxni) patriarka preselio se na otok Grado. Razkol ovaj trajao je do god. 698, kada je Petar I. patriarka od Rima zakonito priznat bio u Ogleju. U vrijeme razkola, naselili su se Hrvati i Slovenci u Primorje i Istru gdje ih nalazimo i dandanas. God. 1751 bio je razdijeljen patriarkat Oglejski u Vidim (sada Mljetke) i Goricu. Gorička biskupija imade 16 dekanata i to: Gorica, Sv. Petar, Kukan, Tolmin, Cirkno, Bovec, Kobarid, Crnica, Komen, Devin (Duino), Tržič (Monfalcone), Gradiška, Lučinik, Kormons, Visko i napolon Flumicello s Oglejom. Broj dana je prieko 250.000 rimokatolika, župa je 210, filijalnih crkva 226, kapeljanija 111 a broj svećenika u cijeloj Goričkoj nadbiskupiji je 372. Redova 6 mužjaka (franjeveci, kapucini i Milosrdna braća) i 3 ženske reda.

Iznak iz praznjene župe g. 1900 u biskupiji Porečko-Puljskoj. Ove su većinom hrvatske.

Br.	Ime	Br. duša	Opatka
1	Novavas	1236	talij. upravitelj
2	Žbandaj	794	
3	Foškuln	805	
4	Fontana	537	
5	Poreč-Varvari	2000	talij. kapelan
6	Tar-Vabriga	1810	župnik umirov.
7	Gradina	541	bud svećenika
8	Sv. Lovreč Paz.	1859	talij. kapelan
9	Kansfanar	2615	manjka kapelan
10	St. Vinčenat	2850	župnik talijanski
11	Selo Rovinjsko	730	
12	Novaki Motov.	831	
13	Sv. Vidal	746	
14	Montrilj	409	
15	Sv. Ivan od Sterne	1349	
16	Labinci	521	
17	Vitinada	2276	talij. upravitelj
18	Kaštelir	1118	
19	Premontura	1703	
20	Pomer	400	
21	Sišan	1115	
22	Altura	773	
23	Loborika	212	
24	Stinjan	310	
25	Montič	178	
26	Barban	839	manjka 3 kanoni
27	Filipan	957	
28	Rakalj	828	
29	Karnica	1824	
30	Plomin	2060	talij. upravitelj
31	Sv. Nedjelja	2523	
32	Sv. Lovreč Pred.	1493	župnik umirov.
33	Sv. Lucia	1550	

Polag najnovijega izkaza „Status anmarum 1900“ manjka 10 kanonika, 11 kapelana i 38 župnika. Svećenstvo kroz

zadnjih 16 ljet prikrneno je na svojoj težko zasluzenoj plaći za prieko 200.000 for. a pok bez stalnih pastira gubi vjeru i to sve na propasti našega landa.

Citaonica „Valjda Milan“ Obrenović u Pazinu! Čudno, zar ne? Tko ne vjeruje, nek se popita kod c. kr. poštne stedione u Beču, koja je tu tvrdku pronašla. Šalu na stran. U Pazinu je bila pri sabraonici uložena svolta na ime: Uprava ostavine Marijane Orbanić. Potvrda je stigla na ime: „Uprava čitaonica M. Obrenović“. Upozorujemo na to one, koji užazuju svoje novice u poštnu stedionicu, da nih ne stiglo kađa neugodno iznadjenja.

Iz Draguća kod Buzeia nam javlja, da je rodile obilje dobra vina. Pohlige upute doju: Anton Šestan u Draguću i Ivan Skrgat u Zajereu.

Podpora pučkim štedionicam. Ministarstvo poljoprivrede doznačilo je c. k. namjestničtvu u Trstu 7000 kruna kao pripomoć onim pučkim štedionicama Istre, koje neuzivaju podršku od zemaljskoga odbora u Poreču.

Pozor Vabrežani. Talijanski listovi Trsta prihodile vijest, da je podružnica zlosretne „Lega“ u Poreču otvorila dražbeni natječaj za gradnju talijanske „Leline“ pučke škole u Vabrigi. Ta škola neće se graditi, da vam bude od koristi, već zato, da Vas duševno ubije, da Vas potalijanci, da postanete izdajice i poturice svoga roda. Gradnju te nesretnje škole nemozete zabraniti, ali možete izposloviti, da ostane prazna, t. j. da nijedan pošten Vabrežan nepošalje svoje diete u tu talijansku fabriku. A još bi moglo biti i to, da je nebudu ni židali, nego to tako oglašuju rad izborni. A naša se je počela zidati prije kad se nije ni znalo da će biti novi izbori.

Razpisana služba. Na c. kr. pristojbenom u bilježnom uredu u Trstu razpisana je služba oficijala X. platežnog razreda ili služba asistenta XI. platežnog razreda. Oficijal imati će da položi 1800 kruna jamčevine. Molbe sa dokazi o poznavanju zemaljskih jezika podnesti treba u roku od 4. četvrti na c. kr. financijskoj ravnateljstvu u Trstu.

Dogradjena cesta. Prijatelji iz Po-rečine pripovedaju nam, da je dogradjena cesta između sela Varvar i Vileniki — u općini Poreč. Ta cesta dugacka je 2000 metara a široka poprieko 5 metara. Za gradnju te ceste pomoći je c. k. vlasta s svotom od 2000 for. od onog noveca, što ga je odlučilo carevinsko vijeće radi loše godine, a 480 for. da je uzajmila občina, koji će njoj biti povraćeni. Ta cesta bijaše od velike potrebe tamošnjemu puku. Sada mogu i najveći vozovi u rečenja sela, što će dobro doći i trgovcem sa vinom i našim krčmarom, koji se u onih stranah kod naših seljaka služe.

Iz Kansfanara piše nam 8. t. m. Naš velevriddni nadučitelj g. Jakac bijaše imenovan učiteljem na c. kr. učiteljicu u Koprū, čim je on odlikovan a mi kruto kažneni. Izgubili smo s njim u svakom obziru izvrstna učitelja, koji je bio našu djece u red spravio i koja su pod njim krasno napredovala. Da je bio g. Jakac na svojem mjestu najbolji Vam je dokaz u tom, da mu nisu imali šta prigovoriti naši nerodni protivnici, premda bi bili to kao Hrvatu stalno rado učinili, kad bi bili svi mogli.

Nu uz najbolju volju ovdje ne može jedan učitelj čudesi stvarati nuz onoliku školsku djece podijeljenu u hrvatsku i talijansku paraleku. U jutro „muči se“ jednik sa djeecom jedne narodnosti a po podne s onom „druge“ narodnosti, a jednih i drugih imade preko 200.

Sada molimo školske oblasti, da nam daju vrijeđna naščednika g. Jakac, i da nam posluju drugu učiteljsku silu, jer uz onolik broj djece sa jednim učiteljem ne može biti napredka.

G. Jakcu čestitamo, da bijaše promaknut na više i da je postigao ono, začim je težio. Mi mu želimo svako dobro, jer je to punom mjerom zasluzio učeci marljivo i strpljivo našu djecu i daveću nam vazdu dobre savjete i koristne poduke.

Roditelji hrvatske djece.

K zadnjem hodočašću u Rim. Ne-koji od hodočasnika iz Istre, koji bijahu agusta mjeseca sa tršćanskimi hodočasnici u Rimu, pišu nam o tom hodočašću slijedeće:

Kad smo dne 27. agusta stigli u Rim, zapitao je nas Hrvate i Slovence presvj. g. biskup Sterk, da li želimo biti skupa, te na nas jestni odgovor, dade nam vođića, koji nas je odveo u naše svetište. Slijedeć dana po biskupovu naputku nadjosmo se u 8 sati u jutro pred crkvom sv. Petra i to pred sv. vratu, gdje nadjemos i presvj. g. biskupa. Tuj smo dobili daljne naputke; jedan svećenik Talijan raztumačio je program talijanski a nam je isto kazao presvj. biskup slovenski. Opazili smo odmah, da to slovensko tumačenje ne bijaše po volji mladih talijanskih svećenika iz Trsta, koji su stali mrmljati.

Slijedeć dana bijaše u crkvi sv. Pavla, gdje je kazao presvj. biskup najprije talijanski pak slovenski, da ćemo pohoditi tri vrela ili tri fontane, gdje bijaše odrubljena glava sv. Pavla i gdje su protekla tri vrela vode kao čudo božje. Na slovensko razglabljano biskupovo počeli su opet talijanski svećenici mrmljati, a jedan između njih kazao je glasno, da smo u Rimu, i da taj treba govoriti talijanski. Jedan svećenik iz biskupije goričke oprao je pošteno te tršćanske reformatore, koji zaboravljaju, da su svećenici i kojih je mržnja i strast tako zaslijepila, da nisu vredni ni koze pasti, a kamo li ljude.

Olac Ivančić, glasoviti propoviednik sa naših kvarnerskih otoka, doznao je da divljkovo ponašanje tršćanskih nazovi-svećenika, oprao ih je valjano bez sapuna.

Istog dana rekoše nam, da se možemo izpovediti tko na večer tko u jutro a priteštiti da ćemo se svj zajedno u srki sv. zavoda „All' Anim“ Na 7 sati misio je tuj presvj. biskup Sterk, te nas je on i priteštio. Tuj nam je kasnije presvjelli kazno, da ćemo viditi u crkvi sv. Petra sv. oca papu Leona XIII. i da ćemo dobiti oproštenje te da ostanemo još u petak u Rimu, pak da će nas voditi, da razgledamo crkve, starine itd. Na naš upit, da li će nas prati u Loreto, odgovorio nam je presvjelli, da nam na svoju žalost nemože zadovoljiti, jer da mora još čekati u Rimu 8—10 dana, da zadobi audijenciju kod sv. oca.

Na opaku hodočasnika M. Majznera iz Dolenje Vasi, da nebjijaše pristojno kazati od jednoga svećenikasvomu biskupu, da bi imao govoriti u Rimu talijanski, odgovorio je presvičeli onako po njegovu dobrohotno: a šta ćeće dragi moji, to nije ni prvi ni zadnji put, te valja sve strpljeno podnesti. I se razlasmo sa presvj. biskupom Sterkom, kojega neka nam dobiti Bog još dugo pozviti!

Dragocjene	izmjenjuju se za odabljene poštanske bilježevke. Obavesti daje Bureau Beltelef, Brezge (Voralberg).
------------	---

Javna zahvala.

Potpisani se zahvaljuju ovime na srećljivosti, koja njih je u dio pala od strane „puških“ rođoljuba, prigodom priredjivanja tamburinskih koncerata osobito pak veleuč. g. dra. Laginji, članovom Citaonice i Prvog istarskog Sokola. Poslijednjemu društву zahvaljuju se još posebno za besplatni odstup svoje dvo-rane, u kojoj priredise celi koncerta.

Za zbor Vukovarski:
H. Salay.

